

Jak je rozeznat a jak jim čelit

Svět stojí před důležitou výzvou. Informační manipulace, šířené záměrně s cílem ovlivňovat veřejné mínění a oslabovat demokracie, se staly jedním z největších globálních rizik.

www.mzv.gov.cz

Informační manipulace Kremlu

1,5 MILIARDY
AMERICKÝCH
DOLARŮ

Kreml je továrnou na manipulativní lži

Ročně investuje minimálně 1,5 miliardy amerických dolarů do šíření manipulativních informací a propagandy (skutečné číslo však bude pravděpodobně mnohem vyšší).¹

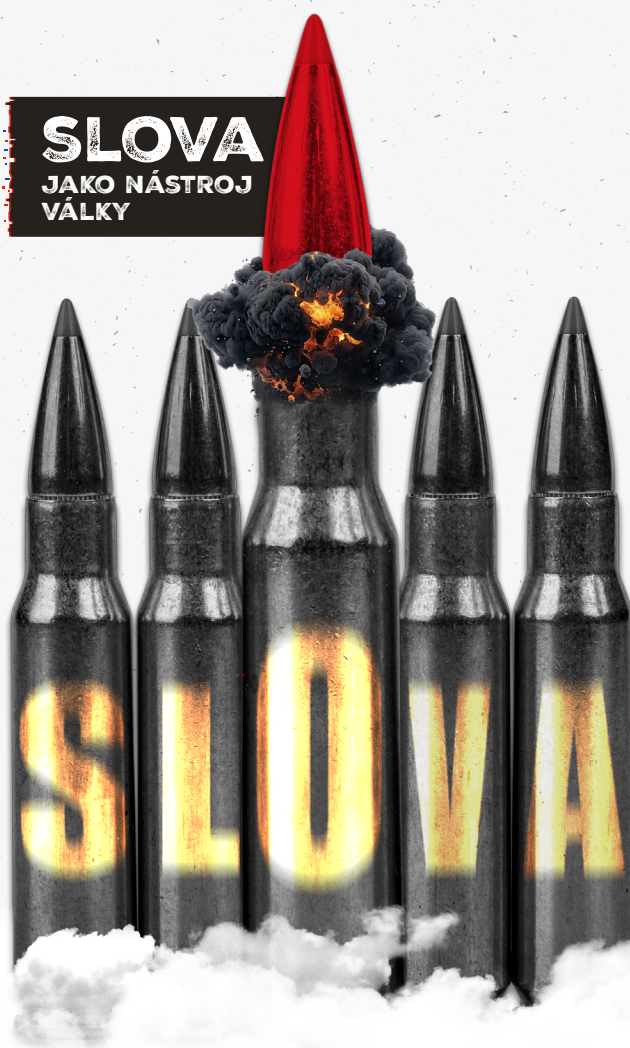
Podle Světového ekonomického fóra² patří manipulativní informace mezi největší rizika pro svět v horizontu příštích dvou let. Bezpečnostní strategie ČR z roku 2023 navíc jasně označuje hybridní hrozby, včetně manipulativních informací, za zdroj nestability a vážné bezpečnostní riziko.³

Manipulativní informace nejsou pouhá slova

Jsou nástrojem, který pomáhá Kremlu, válečnému agresorovi, dosahovat svých vojenských cílů. Podkopávají důvěru Čechů ve stát, oslabují demokratické instituce a ohrožují naši suverenitu.

Jak se jim ale jako společnost můžeme efektivně bránit? Prvním krokem je naučit se různé druhy ruských manipulací s informacemi rozpoznat a pochopit, jak fungují. **Tento materiál vám v tom pomůže.**

Tato příručka Ministerstva zahraničních věcí vznikla jako doplňkový nástroj, který může občanům pomoci:

- **Lépe se zorientovat** v klíčových pojmech, jako jsou propaganda, deepfake nebo informační vlivové operace.
- **Klást si kritické otázky** při práci s informacemi a při ověřování jejich pravdivosti.
- **Rozpoznat** manipulativní obsah (např. ruskou propagandu).

Manipulativním informacím může podlehnout každý z nás – nejsme na to ale sami

S kritickým přístupem a vhodnými nástroji dokážeme lépe chránit sebe i své okolí. Zastavme se na chvíli nad tím, co čteme a sdílíme. Ověřujme informace, pátrejme po zdrojích a buďme pozorní.

Informovaný a všímavý občan je totiž tou největší oporou naší demokracie.

Příručka je navržena jako praktická pomůcka, která může usnadnit pochopení a odhalování informačních manipulací Kremlu.

E
C
A
L
U
P
I
N
A
M

BITVA
PROBÍHÁ
I V MYSLÍCH
LIDÍ

Lexikon

informačních manipulací Kremlu

Když se bavíme o informačních operacích, občas to připomíná lingvistickou džungli. Jako by se s pojmy roztrhl pytel – propaganda, manipulativní informace, vlivové operace, deepfake... najednou máte celý informační arsenál a nevíte, kam co patří. Liší se vůbec propaganda od manipulativní informace? A kde se vzal ten deepfake? **Nebojte, nejste v tom sami. Náš lexikon vám pomůže tyto pojmy rozplést – a pochopit, jak slouží Kremlu v jeho informační válce.**

Manipulativní informace

Falešný nebo zavádějící obsah, který je šířen s úmyslem klamat nebo zajistit hospodářský či politický prospěch a který může způsobit újmu veřejnosti.

Tehdejší Sovětský svaz ale i současné

Rusko podalo veřejnosti invazi jako
bratrskou pomocnou ruku

Československu, když jejich armáda
překročila naše hranice v roce 1968.

Českoslovenští občané tehdy po tisících
emigrovali do zahraničí a mnozí byli

zabiti. Fidel Castro a soudruzi z Korejské
lidově demokratické republiky

a Vietnamské demokratické republiky
napadení Československa vítali

s nadšením. Na našem území jsme
museli sovětskou armádu snášet
až do roku 1991.

Informační vlivové působení

Cílené úsilí zahraničního aktéra ovlivnit veřejnou diskusi a politická rozhodnutí na státní úrovni prostřednictvím informačních manipulací. Zahrnuje dezinformace, propagandu i další manipulativní techniky a často se odehrává v rámci širší hybridní operace.

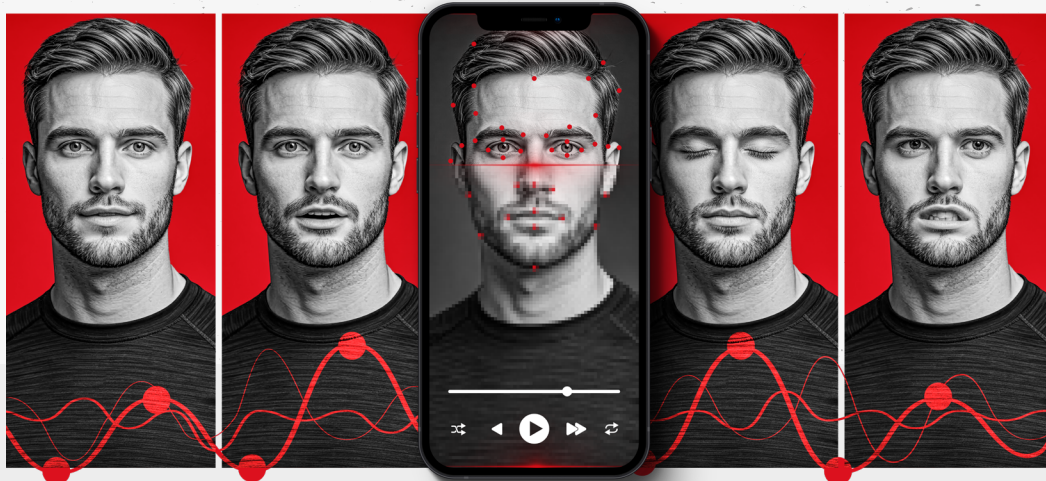
Propaganda

Systematické šíření názorů a informací s cílem ovlivnit postoje jednotlivců či skupin a posílit určitou ideologii. Nejčastěji utváří veřejné mínění a podvědomé vnímání společnosti prostřednictvím cíleného šíření idejí, teorií, názorů a doktrín.

**deepfake: vždy připraven
vzbudit důvěru**

Deepfake

Syntetický zvukový, obrazový nebo vizuální obsah generovaný nebo upravený pomocí počítačového programu.

**Média
mlčí!**

Sdílej!

**To před
námi tají**

Mňau

Koordinované neautentické chování

Hromadné využívání neautentických či falešných účtů na sociálních sítích k manipulaci veřejného mínění. Za lavinou falešných zpráv často stojí boti – automatizované účty, které se tváří jako lidé.

při ověřování informací a jaké otázky si klást?

1

- Zastavte se na chvíli a zamyslete se, jestli to, co čtete, dává smysl. Než dojdete k závěrům nebo obsah začnete sdílet, věnujte chvíli jeho ověření.
- Podívejte se, kdo je autorem nebo odkud informace pochází – jsou to důvěryhodné zdroje? Pomoci vám může např. rating médií: www.nfnz.cz/rating-medii.
- Komentáře na sociálních sítích nebo webech jsou často jen názory lidí. Někdy ale můžou být dílem např. botů. Přemýšlejte, kdo komentáře přidává a za jakým účelem.

2

- Působí vzhled stránky či profilu na sociální síti důvěryhodně?
- Má stránka nebo profil dlouhodobou a pravidelnou aktivitu, která odpovídá jejímu zaměření, nebo působí jako nově založený účet?
- Neobsahuje podezřele málo příspěvků, nebo naopak přehnaně nevyvážený obsah?
- Nemůže jít o falešný účet nebo bot?

Porovnávejte informace z více zdrojů

3

- Odkazuje se autor článku či příspěvku na spolehlivé zdroje (např. zavedené respektované sdělovací prostředky)?
- Znáte dané médium? Kdo za ním stojí?
- Existuje k tématu daného článku či příspěvku větší počet zdrojů?

K ověření informací využijte vyhledávače či konkrétní databáze

4

- Do vyhledávače zadejte klíčová slova jako „podvod“, „hoax“ nebo „nepravda“, abyste si ověřili pravdivost informace.
- Podívejte se do databáze ruských informačních manipulací spravované Evropskou službou pro vnější činnost a zjistěte, zda se vámi vyhledávané téma neobjevuje v jejích záznamech: www.euvdisinfo.eu/disinformation-cases.
- Obrázky jsou snadno zmanipulovatelné. Pomocí vyhledávání podle URL (např. v Google) zjistíte, zda byl obrázek v minulosti použit v jiném kontextu.

Jak poznat ruskou informační manipulaci

a na co si dát pozor

Obsah vyvolává silnou emocionální reakci

- **Pozor na silné emocionální podněty:** Manipulativní obsah často vyvolává okamžitou a silnou emocionální reakci, zejména pomocí negativních nebo děsivých tvrzení. Silné emoce často nedovolují volný průběh rozumnému úsudku.

Extrémní tvrzení k polarizujícím tématům

- **Rozdělení společnosti:** Obsah často obsahuje extrémní a polarizující výroky, které mají za cíl rozdělit publikum a narušit jednotný pohled na události.

CO KDYŽ JDE O VÍC?

Neexistují důkazy a ani svědectví, že by tito dva agenti GRU byli ve vrbětickém areálu, uvádí se v utajované zprávě BIS!

Selektivní využívání pravdivých informací

- **Vytržení z kontextu:** Pracuje zčásti s pravdivými informacemi, které jsou však zveličené nebo vytržené z kontextu. Částečně pravdivá informace pomáhá legitimizovat její nepravdivou část.

Clickbait

- **Pozor na lákavé a zavádějící titulky, obrázky a videa:** Často se používají k tomu, aby vzbudily zvědavost a nalákaly k rychlé konzumaci obsahu bez kritického zhodnocení.

Manipulace s vizuálními materiály

- **Úpravy fotografií a videí:** Jeden z nejúčinnějších nástrojů informační manipulace. Dnešní technologie dokáží nejen zásadně změnit původní podobu obrázku či videa, ale i vytvářet zcela falešný obsah.

Historie šíření informačních manipulací na specifických platformách

- **Méně důvěryhodné kanály:** Některé platformy mají dlouhou historii šíření informačních manipulací. Při konzumaci obsahu z těchto zdrojů je třeba být obzvláště opatrný.

Falešný obrázek, který obletěl svět

Mnozí z vás si pamatují upravenou fotografii, která má zobrazovat ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského držícího fotbalový dres s hákovým křížem místo čísla 95.

Zmanipulovanou fotografií, kterou zde úmyslně neukazujeme, sdílely prokremelské weby, falešné účty i statisíce lidí.

Sdílejí!

A co ještě?

Možná jste se už setkali s weby a kanály na sociálních sítích jako **nečt24**, **42tčen** (dříve Sputnik nebo Voice of Russia), **cz.news-pravda.com** nebo **voiceofeurope.com**. Tyto stránky a kanály často šíří zkreslené nebo manipulativní informace, jejichž cílem je oslabit důvěru ve svobodná média a demokratické instituce v Česku. **Mnohé z nich jsou přímo napojené na ruská státní média a jejich obsah slouží zájmům zahraniční propagandy.** Narazíte-li na obsah z těchto kanálů, zkuste si o něm přeciť také v jiných, důvěryhodných zdrojích. **Nenechme ruský režim diktovat, čemu budeme věřit.**

Taktiky ruské propagandy

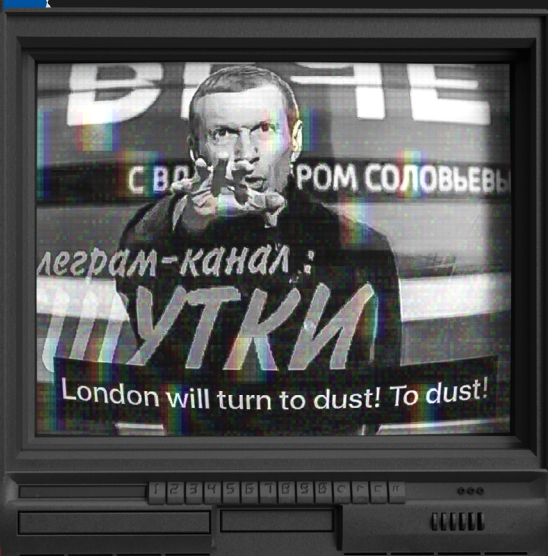
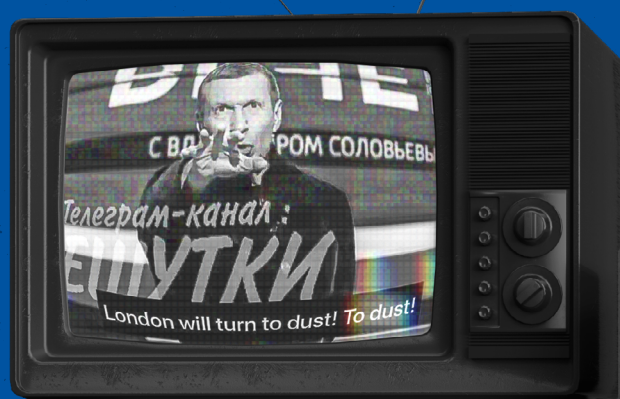
Taktika: Jestli se rozzlobíme, budeme zlí

Kreml rád vyhrožuje. Dělá to proto, aby odradil demokratické státy od podpory Ukrajiny a zastrašil a umlčel všechny, kdo se staví proti ruským zájmům.

[Londýn se v „prach obrátí“, hrozí ruský televizní moderátor po dohodě NATO o dodávkách zbraní]

London will be 'turned to dust,' threatens Russian TV host, after NATO weapons deal

[Medveděv hrozí jaderným úderem,
který by proměnil Kyjev v „šedou skvrnu“]

Russia's Medvedev Threatens Nuke Strike That Would Turn Kyiv Into 'Gray Spot'

[Poté, co Macron naznačil možnost vyslání vojáků
na Ukrajinu, Putin varuje Západ před rizikem
jaderné války]

After Macron touted troops to Ukraine,
Putin warns West of nuclear war risk

Oblíbeným strašákem, který Rusko používá,
jsou **výhrůžky jaderným útokem**...

... právě ty jsou základním pilířem
ruské propagandy už desítky let.

Informační
manipulace
Kremlu

Ve Vrběticích zabíjeli Rusové, potvrdila policie. Vyšetřování skončilo.

Taktika: Tisíc a jedna verze reality

Cílem Kremlu často není přesvědčit veřejnost o jediné „pravdě“, ale zmást ji informačním přetlakem. Ten vyvolává nejistotu, zahlcení – a nakonec lhostejnost. Lidé ztrácejí chuť hledat, co je skutečné, a v důsledku těchto manipulací ztrácí důvěru ve stát a veřejnoprávní média. Právě tuto metodu – vytváření mnoha verzí reality – Kreml uplatnil i při šíření informačních manipulací kolem **výbuchů ve Vrběticích**.

Taktika: Zatloukat, zatloukat, zatloukat

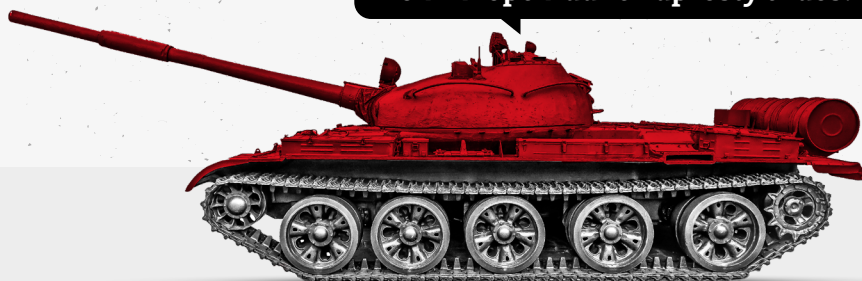
Nesestřelili jsme MH17

Kreml nemá, jak obhájit své lži a ospravedlnit svou agresivní válku proti Ukrajině, proto se uchyluje k popírání reality a vymýšlení alternativních příběhů.

Rusko že prý pošlapává lidská
práva a občanské svobody?
To v Evropě vládne naprostý chaos!

Taktika: Whataboutismus

Kreml se snaží odvést pozornost od svých vlastních lží a zločinů tím, že ukazuje na jednání ostatních. Cílem je bagatelizovat vlastní prohřešky a vyvolat dojem, že ruské jednání je v porovnání s činy demokratických států méně závažné.

1956
MAĎARSKO

Událost: Povstání proti
sovětské nadvládě

Západní
kontrarevoluce,
musíme zasáhnout
na pomoc
socialistickému
pořádku

1968
ČESKOSLOVENSKO

Událost: Pražské
jaro, demokratizační
reformy

Bratrská pomoc

1994–2009
ČEČENSKO

Událost: Snaha
o nezávislost

Boj proti terorismu,
separatismu, vlivu
radikálních islamistů
a Západu

2008
GRUZIE

Událost: Snahy o větší
přiklon k EU a NATO

Ruská invaze do jižní
Osetie a Abcházie
byla humanitárním
zásahem a ochranou
místních obyvatel
před genocidou

2014/2022
UKRAJINA

Událost: Euromajdan
aneb snaha o větší
přiklon k EU

Anexe Krymu v roce
2014 i speciální vojenská
operace v roce 2022 byla
ochranou ruskojazyčného
obyvatelstva a denacifikací
Ukrajiny

Taktika: Stokrát opakovaná lež

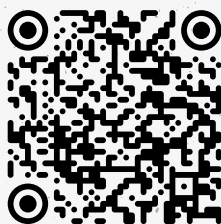
Když se lež dostatečně často opakuje, lidé jí začnou věřit. Pro Rusko je klíčové, aby byly manipulace „stále na očích“. Právě neustálým opakováním na různých platformách totiž dosahují kremelské informační manipulace vlivu a dostávají se hlouběji do myslí lidí.

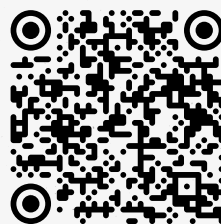
Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Osvobod' se od lží, žij v realitě.

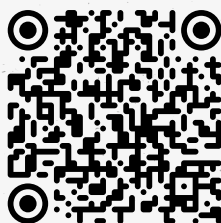
Instagram

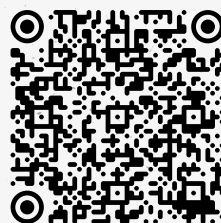
X

Facebook

Spotify

© Ministerstvo zahraničních věcí ČR, duben 2025

www.mzv.gov.cz

Informační
manipulace
Kremlu

Zdroje fotografií: @zelensky_official, Kremlin.ru, Nationaal Archief